

generovat a objevovat ještě nepoznané kombinace zvuků – na rok 1952 to jsou docela pokrokové myšlenky. Též skládá operu Orfeus 53.

Pierre díky své spolupráci s okupačními silami je nucen opustit GRMC a zakládá Groupe de Recherche Musicale (GRM), kde v rámci výzkumů se u něj učí i mladý Jean Michel Jarre. V rámci projektu Pierre ve spolupráci s François Baylem vytváří tzv. akusomnium – soustava 50 - 100 reproduktorů, které slouží pro přehrávání speciálně Musique concrète nahrávek a dodává jim 3D zvuk.

Od roku 1968 vyučuje na Francouzské konzervatoři lekce fundamentální hudby a její audiovizuální aplikace, v roce 1980 odchází pro objevující se Alzheimerovu chorobu, jejíž vlivem v roce 1995 umírá.

Tak toto vše nám Pierre Schaeffer zanechal a Nájezd přeje k narozeninám vše "nejkonkrétnější".

Musique concrète

Musique concrète odpovídá překladu: konkrétní hudba a Pierre Shaeffer první použil tento pojem (její počátek je zhruba od roku 1940). Tvrdil, že klasická hudba používá abstrakci v podobě notového zápisu, který díky transformacím pro hudební nástroje se stává poslouchatelným zvukem. Musique concrète ale podle něj jde přesně opačným směrem – nejprve máme zvuk (nezávisle na tom, kde byl pořízen – tzv. field recoding) a z něj se abstrahuje hudba (tedy se musí rozbít tradiční použití nástrojů, harmonie, rytmu a v podstatě i hudební teorie samotné). Pierre postuloval, že:

1) Jakýkoliv zvuk je základní kámen hudby (nejprve se snažil používat nehudební nástroje, poté se snažil používat hudební nástroje v netradiční aranži – tj. hudební koláži a díky tomu se stal průkopníkem smyčkování v hudební reprodukci).

2) S hudbou se musí hrát (neboli užívat si to). Prostě hudba musí být volná improvizace.

Díky svému technickému zázemí v hudebních studiích Pierre používal a popsal tyto techniky:

- zvukovou transpozici (přehrávání pomocí jiné rychlosti přehrávače, než jak byl originální zvuk nahrán),

- zvukové smyčky (neustálé přehrávání vybrané zvukové sekvence),

- zvuková extrakce (nahrávání právě přehrávané zvukové stopy či více stop),

- zvuková filtrace (návrhy čištění zvukového záznamu).

Mezi jeho experimentální nástroje, které používal, a zároveň se dostaly do průmyslové výroby byly:

- desetihlavý magnetofon pro přidávání echa na páscích,

- Phonogene - klávesami ovládaný pult pro přehrávání pásek s přednastavenými 24 rychlostmi,

- skratčovací přehrávač - páska přehrávaná náhodnou a rukou ovládanou rychlostí.

Ale tento způsob samplování použitých zvuků nevyhovoval jiné scéně: elektronické hudbě (Elektronische musik), která tvrdila, že hudba má být generována, nikoliv přehrávána. Představitel takové hudby byl již zmíněný Karl-Heinz Stockhausen. Nicméně konjunkcí těchto přístupů vznikaly hudební nástroje, které daly zrod současné elektornické hudbě. *Krtek*

Zprávičky

- 17. - 20.8. Tůra na Bezděz, Sraz: mezi 9-10 ráno před Detajlem (tj. U Průhonu 28).
- 17.8. se na hlavní pláži Máchova jezera koná: **UnderMácháč**. Vystoupí: Temnoplodec, The Brownies, Dust, The Tampons, Zborcené harfy. Start: 16:00, vstup: zdarma.
- **21. - 25.8. se koná akce: Kozí mejdan, kde: Milkovice u Libáně (okr. Jičín). Vstup free.**
- 30-31.8. **Festival Napříč – Konec léta 2013** u SKALÁKA NA MLEJNĚ. Start: pátek 16:00, vstup: free, kde: Meziříčko u Želetavy.
- 30-31.8. se koná akce **Dead Summer fest**. Vystoupí: MORNING MANIACS MUSIC, TASTED, THE SISTERS, EF.CO, SNOW JOB, THE VIV a další. Kde: Popocafepetl (Újezd 19). Start: 19:30. Vstup dobrovolný.
- 31.8. koncert **KRCHOFF BAND v Maštali (Náchod)**. Start: 19:00, vstup: do klobouku.
- Máme technické potíže s tiskem Nájzedu - pokud někdo může vytisknout Nájzed a donést do Barré. Ozvěte se nám (Krtek, Dawe, Nájzed). Díky.

k/

V Kobře

v baru

kde je klimatizace
probíhala po celý den
Klímatizace.

Naproti Eterna

v bdění sedí

já následující

noční snil:

D.L.

OTÁZKY

Může se krabatit krabice?

Může se polít police?

Může Praha prahnout?

Může se ohon ohnout?

Může se klanět klan?

Může stanout stan?

Může mít hranice hranu?

Může mít vánice vanu?

Může sílit silice?

Může se oplotit plotice?

Může se sklo sklonit?

Může se vinice vinit?

Může se kosit kos?

Může se nosit nos?

Může se nabažit bazén?

Může se zbláznit blázen?

Šílenci mezi námi

z volného cyklu o neobyčejných osudech našich prvních příběhů: Jan "Eskymo" Welzl.

15.8. 1868 se v Zábřehu na Moravě narodil Jan Welzl. Kdo to byl?

Je to zvláštní, kolik šílených nápadů dokáže udělat záznam v historii (teda pokud jej někdo do té historie zapíše). Jan Welzl byl celkem obyčejný vyučený zámečnický, který po absolvování vojenské služby ostře vnímal svobodnou a nesvobodnou společnost. Poté, co mu v roce 1892 zemřela maminka a on v podstatě neměl žádné příbuzné, rozhodl se v 25 letech, že pojedete do světa. Nejprve se nechal v Janově najmout jako námořník, kde objel celý svět a ve Vladivostoku se vydává na pevninu, protože jej mořeplavba neuchvátila. Nechává se najmout na stavbu Transsibiřské magistrály a v Irkutsku potkává uprchlé politické vězně, kteří mu poví o ostrovech v Severním ledovém oceánu, kde najde tu správnou svobodu – kdo se umí o sebe postarat, je tam svobodný. Jan Welzl byl unesen, končí s prací, kupuje si poníka s povozem a vydává se na sever. Trochu mu cestu komplikuje jeho neznalost map a místních dialektů, ale to jej nezadrželo. Šel. Cesta na sever mu trvala 4 roky, když potřeboval přezimovat, postavil si srub a na jaře zase táhl dál, a když nešlo ani to, postavil si vor a plul. Nakonec se usadil roku 1898 na Novosibiřských ostrovech. Díky vystudovanému zámečnickému a podnikatelskému duchu, začal obstarávat eskymákům a ostatním polárníkům vybavení (dříví, sůl, čaj, poštu... prostě to, co

na ostrovech neroste a moře nevyplaví) a někdy i zlatokopům, pokud zrovna chtěli zkusit štěstí někde v okolí. Podnikal výpravy na Aljašku nebo do Ledového oceánu, poznával lidi a lovil zvěř. Díky tomu se stal i eskymáckým náčelníkem a eskymáckým soudcem. Takto žije následujících 30 let.

Vše ale jednou končí, jednou když ztroskotal s lodí, na které převážel zboží pro osadníky na Novosibiřských ostrovech poblíž USA, začaly se úřady zajímat, kdo je Jan Welzl zač a jelikož neměl v pořádku papíry (proč by měl, když je 30 let nepotřeboval a to, že se za tu dobu změnila imigrační politika, jej nezajímalo – byl svobodný), tak jej deportovali zpět do Československa (1928). Tam si Welzla povšimli někteří redaktoři Lidových novin (R. Těšnohlídek, B. Golombek a E. Valenta), kteří sepsali jeho zážitky, zorganizovali přednášky, díky kterým získal Jan Welzl peníze na cestu zpět na Sibiř. Dokonce měl audienci u T. G. Masaryka. Roku 1929 Jan Welzl odjíždí zpět na "Zlatý sever", jak říkával, ale osud mu již nepřál, pojem jako vízová povinnost mu byl cizí a jedině, kam se dostal, bylo kanadské Dawson city, kde zůstal příštích 20 let až do smrti.

Vydané knihy o jeho vzpomínkách byly předmětem sporů, protože Jan Welzl za těch 30 let už neuměl moc dobře česky, tudíž musely být jeho příběhy přeloženy do moderní češtiny, čímž první kritici zpochybňovali jejich pravost. Navíc ani neuměl číst v mapách (proč, když si to pamatoval) tak ani nebylo možné prokázat, kde tedy byl – hlavně názvy znal v místních nářečích, ale okolí popisoval nesmírně přesně. Jeho příběhy vyvolaly vlnu zájmu a vynesly mu uznání (např. že v USA je to jeden z nejvíce vydávaných českých autorů), ale to se již starý Jan Welzl nedozvěděl.

Fenomén Welzl je velice inspirativní a musím říct, že i po tolika letech. Pokud se vám dostane nějaká jeho kniha do ruky (doporučuji: 30 let na zlatém severu), neváhejte si ji přečíst. Jedna taková perlička: víte o tom, že právě život Jana Welzla byl pro Svěráka a Smoljaka předlohou pro postavu Járy Cimrmana? *Krtek*

Pierre Henri Marie Schaeffer

(14. srpna 1910 – 19. srpna 1995)

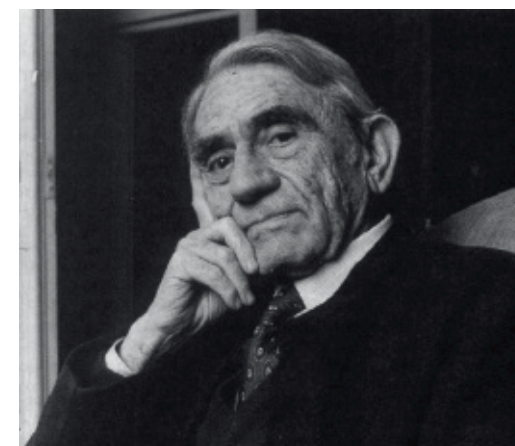
„Zvuk je slovník přírody.“

Dnes, 14.8., si můžeme připomenout 103 let od narození francouzského skladatele, muzikologa, radio perforera, aktivisty a elektroinženýra: Pierra Schaeffera, který na poli hudby provedl zajímavou revoluci. Věnoval se elektronické a experimentální hudbě a prováděl výzkumy (a psal o nich články) v oblasti elektrofonie (tj. reprodukce hudby) a všeobecné filozofii hudby. V oblasti avantgardní hudby definoval styl musique concrète (ona přesná definice není, prostě to třeba může být z hudby vše, co není, kam zařadit). Jeho postupy pro reprodukci a samplování se používají dodnes a on tím je stále považován za nejinspirativnějšího umělce v oblasti elektronické hudby.

Pierre se narodil ve Francii ve městě Nancy, oba jeho rodiče byli hudebníky a on sám se věnoval hudbě. Rodiče ho ale od toho zrazovali a přihlásili ho na technickou školu. Pierre promoval v oboru radiotechniky a radio vysílání (1934). Krátce po promoci se oženil a přesunul do Paříže, kde získal práci v rádiu (1936) a mohl využít jak své technické znalosti tak onu vášně k hudbě.

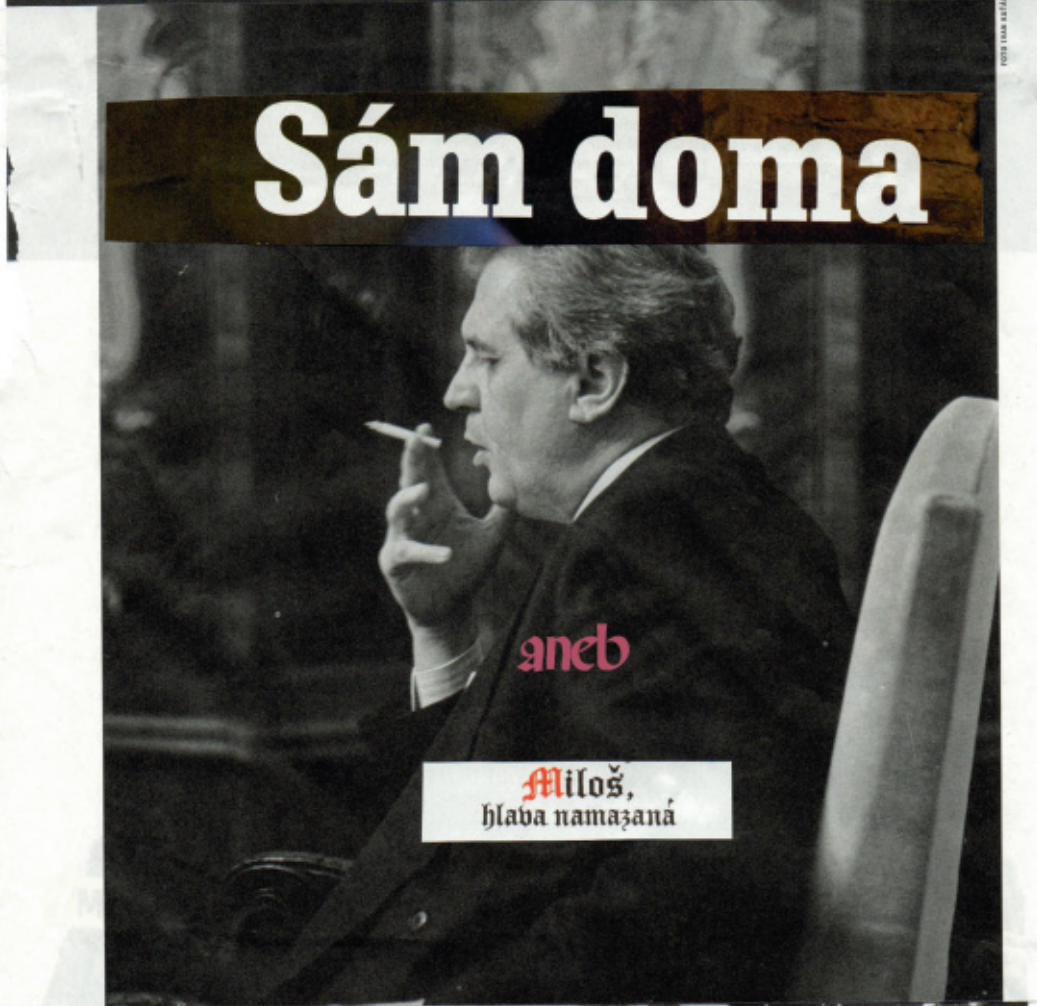
Tam Pierre docela řádl, zkoušel přehrávat hudební stopy pozpátku, rychle, pomalu, míchat s dalšími zvuky – prostě postupy reprodukce do té doby v podstatě neznámé. A co mu nešlo, tak si jako inženýr na to vyrobil přístroj – to už se jeho produkce stává avantgardou.

V té době taky byl členem umělecké skupiny La jeune France (Mladá Francie), a díky jejímu politickému směřování s Vichistickým režimem (státní režim okupované Francie 1940 - 1944) si dohodl s okupačními silami zřízení hudebního studia, kde se mohl věnovat tvorbě hudby (to mimochodem patřilo se studiem v Kolíně nad Rýnem k zásadním vědecko-hudebním studiím té doby). K dispozici byly fonografy, rydla na

gramofonové desky, mixážní pult. Díky tomu, že se Pierrovi moc nelíbilo toto politické směřování, tak se taky přidává ke skupině Studio d'Essai (jakožto protiorganizace), kde prezentuje své první hudební aktivity. Nahrávky z tohoto období například: *Etude Aux Chemins de Fer*, se řadí mezi zásadní nahrávky experimentální hudby. Pierre byl toho názoru, že ze zvuků (hluků) se dají tvořit melodie a disonance.

V roce 1949 se Pierre setkává s perkusionistou Pierrem Henrym, se kterým zakládá Groupe de Recherche de Musique Concrète (GRMC), a ve Francouzském radio institutu se věnují dalším výzkumům. Pierre získal taky první magnetofon (technická novinka, která vznikla během vývoje v hudebních studiích roku 1939), což byl velký posun od fonografů a Schaeffer se stává prvním umělcem, který tvoří hudbu pro magnetofonové pásky. V roce 1950 představuje veřejnosti své dílo, které přehrává z magnetofonových pásek, čímž si uvědomil, na jaký problém si zadělal v budoucnosti – a tedy jestli reprodukováná hudba je ještě živou hudbou. Výsledky GRMC se šíří po celém světě a inspirují současné umělce (té doby) jako je třeba: Edgar Varése, Karl-Heinz Stockhausen. Své znalosti publikuje pod názvem: *À la Recherche d'une Musique Concrète* (tj. Hledání konkrétní hudby), která je zajímavá třeba tím, že Pierre předpokládá, že budou existovat kybernetické stroje, které tu hudbu budou

Miroslav Vaněk: Byl to jenom rock n' roll?: Hudební alternativa v komunistickém Československu

Rád bych vám přinesl recenzi na tuto knížku, která se jako první snaží dokumentovat vývoj bigbítu v bývalém Československu, ale nikoliv z pohledu hudebních skupin, ale z pohledu politologického. Nicméně přeci jen se autor věnuje území Čech na úkor Slovenska i Moravy (ale zase, jak místy přiznává, byly kapely, které hrály punk ještě před Chadimou, ale byly pouze regionální).

Autor nejprve shrne v prvních dvou kapitolách fenomén r'n'r v celosvětovém měřítku, protože nikdy v historii si mladí nevytvořili vlastní výrazový styl. Byl to přece jen svět dospělých a seniorů a najednou se tito lidé museli vyrovnat s kulturou mladých, která toužila být stejně nezávislá, jako jsou oni (a to jak v Evropě, tak v Americe).

Ve třetí kapitole autor přiblíží jednotlivé směry alternativy a to od r'n'r, přes punk po metal ve světě a pak u nás. Ve čtvrté kapitole autor popisuje způsoby, jak se na naše území taková hudba dostávala, zde se autor věnuje burzám, rytí desek na rentgenové fólie, oficiálním (Luxembourg, AFN) a pirátským rádiím (Carolyne a Veronica), dále kulturním střediskům spřátelených států Varšavské smlouvy. V páté kapitole se popisují základní subkultury v ČSSR a to bigbítová vlna před koncem 60. let, underground, alternativa sdružená kolem jazzové sekce, punk a nová vlna a poslední fenomén: metalová scéna. Zde se jedná jen letmé seznámení, což mi přijde škoda.

Nicméně šestá kapitola už popisuje jakým způsobem bigbít narážel na oficiální ideologii. Zde autor již probírá archivní záznamy z různých usnesení ústředních výborů či výborů pro kulturu, a zajímá se o první represe spojené s poslechem hudby (Mánes 1957, proces s Plastic peolpe of the universe, Nová vlna se starým obsahem) až po uznání M. Gorbačova,

že potlačit rock n' roll byl omyl, a tak se začaly povolovat rockové koncerty. I zde je zvláštní, že invence českých politiků nepřekračovala invenci těch ruských – a to jak v zákazech, tak v povoleních.

V sedmé kapitole jsou popisovány nejprve metody likvidace bigbítu na začátku normalizačních 70. let pomocí rekvalifikačních zkoušek a s tím i problém, že potlačením bigbítové kultury se potlačila veškerá kultura. A pak velice zajímavý popis akcí Státní bezpečnosti proti tzv. neorganizované mládeži (tj. trampům, máničkám, undergroundu, jazzové sekci, punkáčům a organizátorům setkávání u Lennonovy zdi). Autor čerpá z dostupných archivů, které se mu podařilo sehnat (na konci roku 1989 se totiž hodně svazků STB zlikvidovalo).

Osmá kapitola popisuje kritiky, kteří udržovali informace o kvalitní hudbě, a kritizovali i „povolenou“ kulturu z hudebního hlediska ve sdělovacích prostředcích – pravda, někteří za své kritické články, přispěli k likvidaci celého časopisu. A poslední 9. kapitola se věnuje současnému soužití rocku a současné politiky ČR. V tomto kontextu velice zajímavě vyzní kauzy: CzechTek 2005, pokus o likvidaci Radia Wave v roce 2008 a Jandákův volební proslov, že ČSSD ví, jakou kulturu má podporovat (a nějaké bigbítu to nejsou), což jde v kontrastu se stejně šilným názorem představitelů ODS, že umění si má na sebe vydělat (tedy mezi řádky: má být poplatné systému).

Celkově mi kniha poskytla ucelenější rozhled o tom, co se tu v rockové hudbě od 50. let na území Československa vlastně dělo. Navíc ukázala jednotlivé subkultury jako je underground, alternativu a punk v kontextu, kde každá subkultura měla své specifické výsledky, problémy a díky tomu, jak dlouho byla na očích STB, tak i ztráty. Nicméně celkový dojem zůstává v tom, že ačkoliv se stát snažil rock n' roll zničit, nepodařilo se mu to, ačkoliv systém vyhrál ve jménu ideí takřka každou bitvu, válku nakonec prohrál.

